

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

rozum
acit
pro školy

PŘEHLED PŘÍBUZNÝCH SLOV A VÝJIMEK K VYJMENOVANÝM SLOVŮM

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po B

BÝT

bytí, živobytí, blahobyt, bytost, nebýt (neexistovat), dobytý, dobytý (dobyté hrady), nedobytný (nedobytný hrad), odbýt (domácí úkol), odbyt (zboží šlo na odbyt), nabýt (získat), přibývat (např. na váze), přibýt (přibyl nový žák), pozbýt (ztratit), ubýt (ubyl jeden žák), ledabyly, starobylý, vybýt (ve smyslu zůstat), přebytek, nadbytek, všudybyl, zabývat se.

Tvary:

abych, abys, aby, abychom, abyste
kdybych, kdybys, kdyby, kdybychom, kdybyste

BYDLIT

bydlo (místo, kde někdo bydlí)

BYSTRÝ

Bystrouška (liška), Bystřice (město), Bystrovany (město), bystřina (potůček, říčka), bystrozraký, zbystřit

BYLINA

býlí (byliny), zlatobýl (rostlina), černobýl (rostlina), býložravec

KOBYLA

Kobylisy (část Prahy), Kobylí (město – obec), pokobylka, kobylínek

BÝK

býkovec (bič)

PAMATUJ:

babyka, Bydžov, Bylany, Zbyněk, Zbyšek, Hrabyně, Byšice

ALE

slíbit, políbit, oblíbit, zlobit, hbitý

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po L

SLYŠET = mít schopnost vnímat sluchem

slýchat, uslyšet, vyslyšet, vyslýchat, neslyšící, nedoslýchavý, nedoslýchavost, slyšitelný, neslyšně, neslyšný, neslychaný (neobyčejný, mimořádný), neslycháno

MLÝN = budova se zařízením na rozemílání obilí.

mlýnský, mlynář, mlynářka, mlynářský, mlýnice, mlýnek (POZOR! MLÍT!)

BLÝSKAT SE = objevují se blesky, zářit, působit lesk, chlubit se.

blýskavý, blýsknout se, blyštět se, nablýskat, blýskavice, oblýskaný, zablýskat

RČENÍ – Blýská se na lepší časy!

POLYKAT

polykání, polykač, spolykat, zalykat se

PLYNOUT = pomalu téci, míjet, běžet (čas).

plynulý, uplynout, uplynulý, rozplynout se, rozplývat se, vyplynout – vyplývat (mít původ v něčem), oplývat, splynout, splynutí, splývat, splývavý, splývání, plyn, plynový, plynný, plynně, plynárna, plynoměr, plynojem, plynovod

PLÝTVAT = marnotratně utrácet, mrhat něčím

plýtvání, vyplýtvat

VZLYKAT = přerývaně naříkat, plakat

vzlyknout, vzlyk, vzlykot, vzlykání, zalykat se, zavzlykat, rozvzlykat se

LYSÝ = bez porostů (vlasů, vousů, chlupů, peří, šupin, rostlin)

lysina (= místo nejčastěji na hlavě, které je lysé nebo porostlé světlou srstí např. u krávy/ koně), lysinka, lyska (pták), Lysá hora, Lysá nad Labem, Lysolaje, olysalý

LÝTKO = sval na noze

lýtkový

LÝKO = pletivo pod kůrou stromů rozvádějící organické živiny, provazce z pletiva stromů užívané jako technický materiál.

Slova příbuzná

lýkový, lýčený (vyrobený z lýka), lýčí, lýkovec (rostlina), lýkožrout (hmyz)

LYŽE

lyžovat, lyžování, zalyžovat si, lyžař, lyžařka, lyžařský

PELYNĚK = rostlina hořké chuti

pelyňkový

PLYŠ = tkanina s delším vlasem

plyšový

POZOR: lyra (hudební nástroj), lyrika (druh poezie), lyceum (jiný název pro gymnázium), Volyně (obec), Olymp (hora), lymfa (tělní tekutina)

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po M

MY = my všichni

MÝT = čistit vodou

omýt, omývat, omytý, omyvatelný, umýt, vymýt, umytý, mycí, myčka, umyvadlo, umývárna, pomyje (splachky po mytí nádobí), mýval (zvíře – medvídek), mývalí, mýdlo, mýdlový, mydlit, mydlář, mydliny - mydlinky (mýdlový roztok s pěnou)

MYSLIT

zamyslet se, zamyšlený, zamyšleně, usmyslet si, pomyslet si, pomýšlet, přemýšlet, vymyslet, vymýšlet, vymyšlený, výmysl, úmysl, nemyslitelný, myšlenka, mysl, smysl, smyslný, smýšlení, nesmysl, nesmyslný, nesmyslně, namyšleně, namyšlený, průmyslový, myslivec, myslivecký, myslivna, Přemysl, Nezamysl

MÝLIT SE = chybovat, plést se

zmýlit se, mýlka, zmýlená, mylný, omyl, neomylný (nikdy nechybující)

HMYZ

hmyzí, hmyzožravec, hmyzožravý, odhmyzit

MYŠ

myší, myška, myšička, myšák, myšáček, myšina (zápach po myších), myšilov (jiné označení pro káň lesní)

HLEMÝŽD

hlemýždí

MÝTIT = odlesňovat, kácet stromy

vymýtit, vymýcený, vymycovat, mýtina, mýtné (poplatek za využívání cest), Vysoké Mýto, mýto

ZAMYKAT = zabezpečit dveře

uzamykatelný, odemykat, vymykat se, výmyk (cvik na hrazdě), přimykát se, pozamykat, nedomykavost (neschopnost se zcela uzavřít)

SMÝKAT = trhavě vléci, cloumat, lomcovat

smyk, smýčit (uklízet), smyčec, smyčcový, průsmyk, smýknout, prosmýknout se, smyčka, přesmyčka,

DMÝCHAT = vhánět vzduch

rozdmychat, dmychadlo i dmýchadlo (nástroj na vhánění vzduchu),

CHMÝŘÍ = jemné chloupky peří apod., jemné pýří pampelišky

ochmýřený, chmýříčko, chmýr

NACHOMÝTNOUT SE = plést se do cesty, vyskytovat se

ochomýtat se, přichomýtnout se

LITOMYŠL = město

Litomyšlský

POZOR: **myrta** (rostlina), **myrha** (kadidlo), **mýtus** (neskutečný, vymyšlený příběh), **mytologie** (věda zkoumající mýty), **mystifikovat** (uvést v omyl), obce a města: **Kamýk**, **Litomyšl**, **Mýto**, **Myšlín**.

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po P

PÝCHA = namyšlenost

pyšný, pyšně, pyšnit se, zpychnout, přepych, přepychový, pýchavka (houba), psych (krádež, pytláčení), hrdopýška

PYTEL

pytlík, pytlíček, pytlovina, pytlák, pytláčit, pytláčení, pytláctví, pytlácký, strašpytel

PYSK = ret

ptakopysk (živočich – savec), pyskoun (mořská ryba), pyskatý, Solopysky (město)

NETOPÝR

netopýří, netopýrek

SLEPÝŠ = beznohá ještěrka

slepýšova

PYL = jemný prášek rostlin

opylovat, opylovač, opylit, opylení, pylový

KOPYTO

kopýtko, sudokopytník, lichokopytník

KLOPÝTAT = vrávorat, zakopávat

klopýtnutí, klopýtavý, klopýtnout

TŘPYTIT SE

třpyt, třpytivý, třpytivě, třpytka, zatřpytit se

ZPYTOVAT = pečlivě zkoumat

zpytavě, zpytavý, nevyzpytatelný (nevypočitatelný, záhadný), nevyzpytatelně, jazykozpyt (jazykověda, lingvistika), jazykozpytec

PYKAT = nést trest za něco

odpykat, pykání, odpykávat

PÝR = tráva s dlouhými pozemními výhonky

pýří, pýřavka (jiný název pro pýr)

PÝŘIT SE = červenat se

zapýřit se

ČEPÝŘIT SE = čechrat si peří

rozčepýřit se, rozčepýřený, načepýřit, načepýřený

POZOR: města a obce **Pyšely**, **Chropyně**, jméno **Spytihněv**, **pyžamo**, **pyrotechnik**, **pyré**, **pyramida**.

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po S

SYN = potomek mužského pohlaví

synek, synáček, synovský, synovec (syn bratra/sestry), zlosyn (člověk jednající nečestným způsobem)

SYTÝ = zcela najedený, nemající hlad, poskytující pocit sytosti, výrazný, přesycený
sytost, dosyta, nasytit, nenasytý (žravý, hltavý, chtivý), sytě

SÝR = mléčný výrobek

sýrový, syreček (olomoucké tvarůžky), sýrař, sýrárna, sýrašství, syrovátka (tekutina, která zbude po sražení mléka) syřidlo (látka způsobující sražení mléka)

SYROVÝ = potravina ve stavu bez tepelného zpracování
syrovinka (houba)

SYCHRAVÝ = vlhký, syrový, provlhlý
sychravo, Sychrov (město, zámek)

USYCHAT i **USÝCHAT** = schnout, zasychat, uvadat, chřadnout,
vysychat, zasychat, osychat, prosychat, dosychat

SÝKORA = drobný pták/pěvec
sýkorka, sýkorčí

SÝČEK = sova
sýčkovat (strašit)

SYSEL = hlodavec
syslí, syslit (shromažďovat), syslík

SYČET = vydávat ostrý neznělý zvuk
zasyčet, sykat, sykot, syčivý, sykavka, syčák, sykavý, syknout, zasyknut

SYPAT = přemísťovat pevnou látku v drobných částech shora dolů
nasypat, násyp, osypaný, osypat se, obsypat, obsypaný, vysypat, zasypat, zásyp, dosypat, přesypat,
usypat, prosypat, přesýpací, posypat, posypaný, rozsypat, rozsypaný, sypký, sýpka, sypek,
sypkovina (látka na výrobu polštářů a pokrývek)

POZOR: obec **Syneč**

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po V

VY = skupina minimálně dvou lidí; zdvořilé označení osoby
vykat, vykání

VYSOKÝ = velká výška, být nahoře
vysoko, výška, výše, výšina, vyšší, zvýšit, zvýšení, vysočina (kraj, pohoří, salám), výšina, vyvyšovat, vyvýšenina, převyšovat, převýšení, povýšit (postoupit ve funkci, zvýšit), povýšený (nafoukaný, domýšlivý, povznesený), vysokohorský, povýšeně, navýsost, Vyšehrad, Vyškov, Vysočany

VÝT = zvukový projev zvířete
zavýt, vytí, zavytí

VÝSKAT = radovat se
výskot, zavýskat, zavýsknout, výskání

ZVYKAT = přivyknout
zvyk, zlozvyk (špatné zvyky), zvyklost, navyknout, přivyknout, navykat, návyk (často opakované jednání), odvykat, odvyknout, obvyklý, obvykle, neobvyklý (mimořádný, zvláštní, neobyčejný), neobvykle, zvyklý, nezvyklý, nezvykle

ŽVÝKAT = kousat
žvýkací, žvýkání, žvýkačka, přežvykovat, přežvýkavec

VYDRA = lasicovitá šelma
vydří

VÝR = sova
výří

POVYK = pokřik
povykovat, povykování

POZOR: Výtoň (místo v Praze), **cavyky** (okolky, průtahy)

Některá PŘÍBUZNÁ SLOVA k vyjmenovaným slovům po Z

JAZYK = část úst nebo jiný název pro řeč (český jazyk)

Jazykka, jazýček, jazykolam, jazykovědec, jazykozpyt, jazykověda, jazykovědný

NÁZÝVAT

vyzývat, vyzývavě, vyzývavý, ozývat se, vyzývatel, vzývat

RUZYNĚ

ruzyňský

POZOR na MĚKKÉ I ve slovech: zinek, zírat, zip, zimostráz (rostlina) zištný